

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้นำสตรีกับการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

: กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน

นิรมล โลไทยสงค์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

อาจารย์ประสาน ตั้งสิกบุตร ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลีสุวรรณ กรรมการ

ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวคิด วิธีการและกระบวนการสร้างเครือข่ายของผู้นำสตรีในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ทางลึกและสังเกตกิจกรรมการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้นำสตรีองค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการและผู้นำสตรีกลุ่มแม่บ้าน ผลการศึกษามีดังนี้

ผู้นำสตรีทุกกลุ่มมีแนวคิดที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนต้องร่วมมือกันฟื้นฟูแหล่งน้ำ การจัดการทรัพยากรป่ามีแนวคิดที่ต้องมีกองทุน สร้างจิตสำนึกเด็ก ควบคุมจำนวนประชากร โดยผู้นำสตรีนักวิชาการเน้นให้พัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมมากกว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ส่วนผู้นำสตรีกลุ่มแม่บ้านเน้นถึงปัญหาความเป็นเมืองและการท่องเที่ยวทำให้เกิดการบุกรุกป่า ในด้านการจัดการขยะ ผู้นำสตรีองค์กรพัฒนาเอกชนเน้นให้ลดการบริโภค ผู้นำสตรีนักวิชาการเน้นที่การปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผู้นำสตรีกลุ่มแม่บ้านเน้นบทบาทขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในด้านการทำเกษตรและการผลิตแบบธรรมชาติ ผู้นำสตรีองค์กรพัฒนาเอกชนและกลุ่มแม่บ้านเน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนการใช้หลักการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ผู้นำสตรีองค์กรพัฒนาเอกชนและนักวิชาการมีแนวคิดที่ครูเป็นกลุ่มที่สร้างจิตสำนึกแก่เด็กได้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมชุมชนให้ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับ

เทคโนโลยีและต้องให้สิทธิแก่ชุมชนในการจัดการทรัพยากรโดยผู้หญิงต้องมีส่วนร่วมในการเมือง ส่วนผู้นำสตรีกลุ่มแม่บ้านเน้นไปที่บทบาทของผู้หญิงและการรวมกลุ่มกันเพื่อเป็นพลังต่อรอง

ผู้นำสตรีทุกกลุ่มใช้การฝึกอบรมชุมชนเป็นวิธีการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยผู้นำสตรีองค์กรพัฒนาเอกชนเน้นการจัดค่ายอนุรักษ์ธรรมชาติ ผู้นำสตรีนักวิชาการเน้นการเผยแพร่ผลการวิจัยชุมชน ผู้นำสตรีกลุ่มแม่บ้านใช้การประชุมกลุ่มแม่บ้าน การประสานกับภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนจัดฝึกอบรมเป็นการถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชน ผู้นำสตรีองค์กรพัฒนาเอกชนและนักวิชาการใช้การวางแผนกำหนดแผนงานโครงการ ศึกษาวิจัยสาเหตุของปัญหา เป็นวิธีการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ส่วนผู้นำสตรีกลุ่มแม่บ้านใช้การวางแผนฝึกวิชาชีพจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมเสนอโครงการต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ในประเด็นการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผู้นำสตรีทุกกลุ่มใช้การสร้างแรงจูงใจให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยผู้นำสตรีองค์กรพัฒนาเอกชนเน้นการชี้ให้เห็นผลกระทบจากปัญหา ผู้นำสตรีนักวิชาการเน้นการเสนอผลงานการวิจัยเพื่อสร้างความสนใจและผู้นำสตรีกลุ่มแม่บ้านใช้กิจกรรมสร้างรายได้ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ส่วนการเป็นผู้นำเสนอแนวทางปฏิบัติแก่ชุมชนหรือภาครัฐนั้น ผู้นำสตรีองค์กรพัฒนาเอกชนเสนอว่ารัฐต้องผลักดันแรงงานต่างด้าวให้ออกประเทศ ประชุกต์ใช้ธรรมชาติกับการผลิต ออกกฎหมายและข้อบังคับชุมชน รวมถึงเคลื่อนไหวอย่างสงบ ผู้นำสตรีนักวิชาการเสนอว่ารัฐต้องเปลี่ยนนโยบายการพัฒนาโดยมุ่งเน้นคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนและผู้หญิง ผู้นำสตรีกลุ่มแม่บ้านเสนอว่าชาวบ้านต้องรวมกันเป็นกลุ่ม ถ้าจำเป็นต้องแสดงพลังกันอย่างเด็ดขาดในแนวทางของชุมชนเอง

ในด้านกระบวนการสร้างเครือข่ายและวิวัฒนาการของเครือข่าย พบว่าช่วยความร่วมมือของผู้นำสตรีมีปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารหรืออื่นๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่างบุคคล ชุมชน บนพื้นฐานการแลกเปลี่ยนทั้งด้านวัตถุและจิตใจ วิธีการแลกเปลี่ยนใช้การชักจูงโดยตรง การประชุมและประชาสัมพันธ์ ผู้นำสตรีองค์กรพัฒนาเอกชนและนักวิชาการเน้นไปที่การใช้โครงสร้างสังคมที่มีอยู่แล้วเป็นช่องทางขยายเครือข่าย ส่วนผู้นำสตรีกลุ่มแม่บ้านใช้โครงสร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพและกลุ่มแม่บ้าน โดยผู้นำสตรีองค์กรพัฒนาเอกชนมีวิวัฒนาการของเครือข่ายเริ่มจากการรวมกลุ่มไม่เป็นทางการเป็นกลุ่มขนาดใหญ่จนเสร็จภารกิจแล้วจะสลายตัวไป และใช้นโยบายขององค์กรแม่ก่อตั้งเครือข่ายขึ้นเป็นทางการ ผู้นำสตรีนักวิชาการเริ่มจากการก่อตั้งศูนย์สตรีศึกษาเป็นศูนย์กลางของข้อมูลซึ่งเป็นเครือข่ายทางความคิดและมีการศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมกระบวนการสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ส่วนเครือข่ายของผู้นำสตรีกลุ่มแม่บ้านมีวิวัฒนาการจากการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มอาชีพก่อนแล้วมีกิจกรรมจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมา

Independent Study Title	The Role of Woman Leaders in Environment Management. : The Case Study of Chiang Mai Province.	
Author	Niramol Lothaisong	
M.A.	Man and Environment Management	
Examining Committee:	Lect. Prasam Tangsikabuth	Chairman
	Assoc.Prof.Dr. Chukiat Leesuwana	Member
	Prof.Dr. Manus Suwan	Member

Abstract

The purpose of this study was to survey the concept, methods and process of setting up the network of woman leaders in environment management. The study was based on quality research by gathering information from relevant documents, interviewing and observing the environmental management. The sample groups consisted of NGOs woman leaders, academics and housewife group leaders. The findings were as follows:

All women group leaders thought the public should participate in environmental management. Concerning water resource management, the community should cooperate in improving the water resources; concerning forestry resource management, there should be some kind of fund set up. In addition, it was thought necessary to create awareness of these matters among children and there should also be some kind of population control. Woman academics focused on improving the quality of life and the environment more than on economic expansion, while leaders of the housewife groups focused on urban and tourism problems which caused forest encroachment. To deal with garbage problems, the NGOs woman leaders focused on less consumption while the those of the academic group emphasized changing the people's attitudes on environmental management by trying to get

everybody involved and leaders of the housewife groups emphasized the role of the Tambon Administrative Organization. As for agricultural and natural production, both the NGOs leaders and the housewives placed emphasis on local wisdom. For sustainable management of the environment, NGOs leaders and the academics felt that teachers would be able to continually create a conscious awareness among students and the community should be encouraged to adopt the sufficiency economy principle by integrating local wisdom and technology and allowing the community the rights to manage the environment as well as encourage women to participate in politics. The housewife leaders placed emphasis on the role of women and uniting women for bargaining power.

All woman leaders adopted community training as a measure for environmental management. The NGOs woman leaders concentrated on organizing some kind of nature conservation camp; the academic group, on disseminating the results of community research while the housewife leaders organized meetings of housewife groups and coordinating with the government sector and NGO's to conduct professional training in order to transfer knowledge to the community. The NGOs woman leaders and academics tended to formulated plans for their projects and analyzed the causes of the problems as a way to efficiently manage the environment. The housewife group leaders formulate plans for professional training in environment management and proposed them to the Tambon Administrative Organization. With regard to promoting participatory environment management, all woman leaders resorted to generating motivation to get the community to participate. The woman academics concentrated on presenting the results of their research to draw public attention while the housewife group leaders favored creating income so that the community could participate in environment management. The NGOs woman leaders, who proposed guidelines for the community or the government sectors, suggested that the government retaliate against foreign laborers, apply some natural methods to production, draft laws and rules to regulate the community as well as peaceful movements. The academic women leaders recommended that the government change its development policy to emphasize the quality of life and the environment along with strengthening the community and women. The housewife group leaders felt that the people or villagers needed to band

together and form their own groups, and if necessary they should clearly demonstrate their power and stand firm in the community way.

Concerning the process of setting up and developing a network, it was found that woman leaders' cooperation network actively interacted and exchanged information directly and indirectly with individuals and the communities both materially and spiritually. The exchange was made by direct persuasion, meetings and publicity. The NGOs woman leaders and the woman academics concentrated on making use of the existing social structure as a means of expanding the network. Housewife group leaders used the network structure of the professional group and the housewife group. The NGOs woman leaders developed their network beginning from informal grouping to expanding to a larger group which dissolved after it achieved its goal. They also employed the policy of the chief organization to create a formal network. The woman academics began from setting up a Women's Study Center as an information headquarters as a concept network and research center to promote a continual process of networking. The housewife leader network was developed from some kind of professional groups followed by activities on environmental management later on.